

Samo Rugelj
TRIGLAVSKE POTI
Hvalnica hoji
in potepanja na vrh Slovenije

Samo Rugelj
TRIGLAVSKE POTI
Hvalnica hoji
in potepanja na vrh Slovenije

UMco

Ljubljana, 2018

Samo Rugelj
TRIGLAVSKE POTI
Hvalnica hoji in potepanja na vrh Slovenije

© za besedilo Samo Rugelj in UMco, 2018. Vse pravice pridržane.

Izdajatelj in založnik: UMco d. d.
Za založbo: Samo Rugelj
Zbirka 'S terena'

Knjigo uredila: Renate Rugelj
Jezikovni pregled: Mira Turk Škraba
Oblikovanje ovitka: Žiga Valetič
Postavitev: Aleš Cimprič

Avtorji fotografij: Vladimir Habjan (str. 110, 242-243), Mojca Slodej Kušlan,
Drago Videmšek (str. 19, 106-107) in osebni arhiv
Zemljevida in profila poti: Kartografija, uporabljeno z dovoljenjem
Osnovna fotografija za naslovnico: Mojca Slodej Kušlan
Tisk: Primitus d. o. o.
Naklada: 600 izvodov, 1. natis
Ljubljana, 2018

Brez pisnega dovoljenja založbe je prepovedano reproduciranje, distribuiranje, javna priobčitev, predelava ali druga uporaba tega avtorskega dela ali njegovih delov v kakršnem koli obsegu ali postopku, skupaj s fotokopiranjem, tiskanjem ali shranitvijo v elektronski obliki, v okviru določil Zakona o avtorski in sorodnih pravicah.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

821.163.6-94
796.52(234.323.6Triglav)

RUGELJ, Samo

Triglavske poti : hvalnica hoji in potepanja na vrh Slovenije / Samo Rugelj ; [avtor fotografij Mojca Slodej Kušlan in osebni arhiv ; zemljevida in profila poti Kartografija]. - 1. natis. - Ljubljana : UMco, 2018. - (Zbirka S terena)

ISBN 978-961-7050-04-2

294324736

UMco d. d., Leskoškova 12, 1000 Ljubljana
tel.: 01/ 520 18 39, e-pošta: bukla-urednistvo@umco.si, www.bukla.si

Mojim triglavskim sopotnikom

»Meni so gore vedno dajale tisto, kar so ljudje v mestih že davno izgubili, postal sem del narave, v katero sem zahajal.«

– Nejc Zaplotnik, *Pot*

»Brez naglice, vendar brez počitka.«

– Goethe

»Zavrgel sem metafiziko in začel gledati pod noge.«

– Mihail J. Lermontov, *Junak našega časa*

Stezice v tej knjigi

Poti na Triglav

Pohod z Mojco Ljubljana-Triglav

Hvalnica hoji

Pridržek

Vse kar sledi, temelji na resničnih dogodkih. Čeprav je bilo zaradi pripovednih razlogov kaj spremenjeno, je v svojem bistvu resnično. Zapisanega pa nikakor ne gre strogo resno povezovati z obširno dediščino evlucijskih dognanj o človeku, z raziskavami farmacevtske in medicinske stroke, niti z drugimi zgodbami o Triglavu.

PROLOG

Neke zoprne deževne sobote sem se zjutraj ves zaspan in utrujen odpravil na eno tistih nepotrebnih službenih poti, zaradi svoje ležerne počasnosti pa skoraj zamudil let. Tako sem se le s težavo in veliko pregovarjanja prebil na letalo ter se namestil ob okno, saj je bila zasedenih le polovica sedežev. Mislil sem si, da je pri zemeljski stevardesi, ki me je na koncu le spustila na letalo, najbrž pretehtalo ravno to, da se ji ni zdelo smiselno, da bi na tleh pustila nekoga, ki je okence za odhod zgrešil le za nekaj minut, ob tem pa je imela na pol prazen let.

Čakal sem na vzlet, zaprl oči ter v polsnu začutil, kako je pilot krepko stopil na plin in pospešil hitrost do mere, da smo se odlepili od tal. Nekajkrat sem pogoltnil slino, da sem izenačil pritisk v ušesih, potem pa me je zmanjkalo.

Zbudil me je zračni pritisk, ki me je prisilil, da sem sunkovito požrl slino in zajel sapo. Nisem vedel, koliko časa sem spal. Pogledal sem na uro, vendar mi ni bilo nič jasno. Potem sem pogledal skozi okno.

Pod menoj je bil gorski lepotec, mogočna gora v sončnem jutru, za katero sem presodil, da je najbrž kak vršac v avstrijskih Alpah in da je Slovenija s svojimi oblaki in dežjem že daleč za nami. Gledal sem po njegovem pogorju, po

njegovih grebenastih hrbtih, ki so se z raznih strani dvigali k vrhu, po dolinah, ki so ga obdajale z vseh strani, po stenah, ki so se vzpenjale kvišku – severna, kolikor sem zmožgal na hitro presoditi po soncu, zelo strmo, skoraj navpično, one na jugu in zahodu pa nekaj položneje. Sonce je sijalo na kamnito goro; lepa je, sem si rekel, jesen je še ni pobelila, čeprav je najbrž visoka čez tri tisoč metrov ... Potem pa se je naravni relief pokrajine pred menoj naenkrat začel pregibati v enodimenzionalno perspektivo; kot pri kakemu računalniškem programu za prepoznavanje pokrajine so se mi skalni balvani zložili v ravnino, pobočja in doline pa so se previle v podobe plastnic, ki so značilne za zemljevide. Še nikoli nisem imel priložnosti in možnosti, da bi takole na dlani, iz ptičje perspektive, gledal pokrajino pod seboj, pokrajino, ki sem jo že tolikokrat opazoval na zemljevidu. Moje oči niso prepoznale gore, prepoznali so jo možgani. Stvarne podobe dolin so dobile svoje geografsko perspektivo, iz njih pa so izplavala imena: da, pod menoj so se bohotile doline Vrata, Kot in Krma, vzdigovale so se proti vrhu očaka vseh slovenskih gora, Triglava, gore in simbola Slovenije in slovenstva. Na drugi strani sem zagledal Planiko, kočo, s katere sem se na vrh povzpel kar nekajkrat, desno od nje sem zaznal Kredarico in Staničevo kočo, nekje v daljavi, za Kanjavcem, pa zaslutil Prehodavce. Na vrhu mi je v odsevu sonca poblisnil Aljažev stolp, v severni steni sem skušal uzreti Sfingo. Res je bil Triglav v vsej svoji krasni neponovljivosti in mogočnosti. Žarel je v soncu, jaz pa sem kot uročen zrl vanj.

Da, sem si rekel, kmalu bo treba spet gor.

Francozi imajo svoj Eifflov stolp, Angleži Big Ben, Nemci Brandenburška vrata, Američani Belo hišo, Kitajci svoj veliki zid, Rusi Kremelj, Italijani Kolosej, mi pa imamo svoj Triglav z Aljaževim stolpom. Če si rojen v slovenski hribovski družini kot jaz, je Triglav preprosto mit. Triglav je cilj. Triglav je pot. Triglav je reset. Triglav je zapik. Triglav je najbolj razvpita, čaščena in obiskana gora v Sloveniji. Triglav je simbol, koncentrat narodovih hrepenenj in sanj, kristal slovenske samobitnosti in ekstrakt slovenske samozavesti. Triglavu so pesnili pesmi (*Oj, Triglav, moj dom*), mu pisali knjige (*Dve stoletji Triglava, Moja hoja na Triglav, Triglav, gora vseh gora* itn.), njegove stene so bile glavne junakinje romanov (*Stena Toneta Svetine*), pustolovskih knjižnih avantur (*Sfinga Anteja Mahkote*), veličastnih fotografskih monografij (*Triglav: očak in varuh* Franceta Steleta), antropoloških študij (*Nazaj v planinski raj* Boštjana Šavra), dramskih besedil ter predstav za odrasle (*Krst pod Triglavom*) in za otroke (*Noji pod Triglavom* Aleša Bergerja). Delali so replike Aljaževega stolpa in jih nosili v dolino, snemali so filme o tem stolpu in pisali zgodovinske razprave o tem, kaj je nakup triglavskega vrha nekdanj pomenil za prihodnost Slovencev in kaj še vedno pomeni za našo sedanost. Okoli prvopristopnikov se je dolgo spletala skrivnost. Je leta 1778 na vrh kot prva stopila trojka ali so bili štirje? Je bil na vrhu morda kdo že pred njimi? Na njem so se brusili alpinisti in vsak zase v njem iskali svojo prvenstveno smer, od Čopovega stebra, tega znamenitega falusa za prvoligaše, naprej. Samanisti imajo Balkan za jetra našega planeta, tri Triglave na njegovem ozemlju, torej našega, bolgarskega in bosanskega z imenom Troglav pa za njegove nevrogične točke, skozi katere se steka energija, ki vpliva na življenje vseh na zemlji.

Triglav se je pritihotapil v slovensko besedilo nekdanje jugoslovanske himne, a tudi v največjo pop uspešnico Jugoslavija (*Od Vardarja pa do Triglava*). Zgodovinarji in religiologi se še vedno prepirajo, ali je bil Triglav eden od ključnih staroslovenskih bogov ali »zgolj« lokalni kranjski bog. Zaradi »troglavosti« Triglava so vznikale paralele med troedino katoliško vero in njegovim imenom, v svoj grafit in simbol ga je na začetku odpora proti okupatorju na začetku druge svetovne vojne vdelala Osvobodilna fronta, pozneje je bil tudi v grbu Ljudske Republike Slovenije in Socialistične Republike Slovenije, na koncu pa je našel prostor v slovenskem grbu Republike Slovenije. Triglav je nosilni grafični element športnih dresov slovenskih reprezentanc. Na vrhu Triglava so se bile politične bitke, Aljažev stolp je vsak barval v svoje barve, a je na koncu vedno zmagala kovinsko siva ali rdeča. Prvemu slovenskemu avtomobilu, ki ga je razvil inženir Stanko Bloudek, konstrukcijski genij, je bilo seveda ime Triglav. Ko se je Slovenija osamosvojila, je bilo nujno postaviti plapolajočo slovensko zastavo (sicer še brez grba) na njegov zasneženi vrh. Če tega posnetka, torej dokaza, da slovenska zastava plapola tudi na strehi novorojene države, ne bi bilo, osamosvojitev morda ne bi bila tako trdna. Triglav je bil nujen, bil je pogoj, to so vedeli vsi tisti gorski reševalci, ki so se odpravili nanj že dva tedna prej, zato da je bil posnetek lahko predvajan ob osamosvojitveni slovesnosti na Trgu republike.

Pred nekaj leti je odjeknila novica, da je Triglav nižji za 35 centimetrov, kot smo bili prepričani od leta 1985. Pri Triglavu ne gre samo za metre, pomemben je vsak centimeter. Po njem so se imenovale ali pa se imenujejo ulice od Maribora do Domžal in od Kopra do Ljubljane. Po Triglavu so dobili

imena hoteli, restavracije in kavarne, slaščičarne, tortice in rulade, največja slovenska zavarovalnica, finančni skladi, prodajalne avtomobilov in avtoservisi, društva Slovencev po svetu, ansambli narodno-zabavne in druge glasbe, kulturna, zgodovinska in seveda tudi planinska društva ter nogometni, košarkaški, atletski in kegljaški klubi, športni centri, radijske postaje, filmska podjetja, narodni park, sedmera jezera in celo vojaška ladja. Senca Triglava je tako dolga, da sega do morja. Prvi slovenski celovečerni film *V kraljestvu Zlatoroga* je bil zgodba o vzponu treh prijateljev na Triglav, enako tudi drugi, *Triglavske strmine*, ki je imel to goro že v svojem naslovu. O njem so snemali adrenalinske dokumentarce (*Sfinga*), v katerem adrenalinci dobesedno poletijo z njegovega vrha. Na Triglav so v začetku dvajsetega stoletja, podobno kot na Eiger in še na kateri vrh v Alpah, hoteli potegniti celo železnico. Ni jim uspelo, čeprav so bili načrti že narisani. Končna postaja bi bila samo nekaj deset metrov od vrha. Sanjarili so o štirinadstropni restavraciji malce pod vrhom in luksuzni postrežbi na terasi, s katere bi gostje lahko uživali v pogledu na okoliške gore in doline. Fantazirali so tudi o astronomskem observatoriju, s katerim bi – zaradi višine, na kateri naj bi bil postavljen – lahko prodrli globlje v vesolje. Ostalo je – na srečo, bi rekli nekateri – pri sanjah. In fantazijah. Obenem pa na Triglavu lahko vseeno kupiš tudi pijačo, od hladnega piva do ledenega čaja, ki jo na ramenih na vrh že dolga leta tovari postaven Gorenjec, ki ga planinci kličejo Lumpi.

Triglav je bil vedno tema, pri kateri so se kresala mnenja, kaj je v hribih prav in kaj ne, pa tudi katedrala, v katero je bilo vedno veliko vhodov. V Sloveniji ni kamna, v katerega bi bilo usmerjene toliko ljubezni, in ni kamnine, ki bi bila tako bogato okrašena s kovino kot Triglav. Je prav, da

se nanj lahko povzpne skoraj vsakdo, ali bi bilo bolj prav, da ne bi bil tako ovešen z železjem in bi bil pristop nanj rezerviran zgolj za posvečene? Alpinist in pisec planinskih vodnikov Tine Mihelič se je v znak protesta proti klinom in jeklenicam na vrh sprehodil s prekrižanima rokama, brez dotika skale ali kakega kovinskega oprijemala. Zakaj? Zato, ker je to lahko storil, in zato, ker je želel, da bi Triglav ostal bela, neomadeževana skala, na katero bi se vzpenjali in se vračali nanjo samo kremeniti ljudje. V triglavski severni steni je umrl Klement Jug, edini pravi slovenski filozof gora, utemeljitelj samohodništva, še vedno pa se vne-majo razprave o tem, da morda ni šlo za nesrečo, temveč za samomor zaradi neuslišane ljubezni. Triglav in ljubezen sta si blizu, da si bolj ne bi mogla biti.

»Kaj misliš, koliko ljudi bi obiskalo Triglav, če to ne bi bila najvišja gora v Sloveniji?« me je nekoč vprašal starejši sin Jan.

Pomislil sem na Škrlatico, s katero se Triglav gleda prek doline Vrat, našo drugo najvišjo goro, od Triglava nižjo za komaj dobrih sto metrov, in odvrnil: »Prav imaš, dobro vprašanje. Tisočkrat, morda desettisočkrat manj. Takšni smo ljudje. Privlačijo nas ekstremi, najvišje gore.«

Vse se steka na Triglav. Večina ključnih hitrostnih izzivov, idej in gorskih podvigov vključuje tudi Triglav. Vsako leto se kdo spomni kakega novega, za običajnega človeka neverjetnega izziva, ki ga bo opravil na Triglav. Svoj čas je Tone Fornezzi - Tof na Triglav prinesel lestev, da bi ga umetno povišal. Bil je tudi pobudnik prve čistilne akcije Sto smetarjev na Triglavu. Nanj so prinesli paraplegika Joška Globokarja in mu s tem izpolnili življenjsko željo. S triglavskega vrha so, tudi pri tem je imel Tof prste vmes,

spomladi 1973 prvič smučali Janez Brojan, Mitja Košir in Franci Mrak. Pred pol stoletja so se lotili vzpona z imenom Sto žensk na Triglav, ta vzpenjanja pa se odvijajo še danes. Več kot osemdesetletni Franjo Potočnik si je ob odhodu v pokoj, pri petinšestdesetih letih, zadal cilj, da bo Triglav obiskal vsaj dvestokrat. Sedaj ima že več kot tisoč vzponov in še vedno se, čil in prožnega koraka, kdaj pa kdaj odpravi na vrh. Pokojni alpinist Pavle Kozjek je nekoč, ko je bil v dobri formi, kar štirikrat zapovrstjo napol preplezal, napol pretekel severno triglavsko steno. Po vsakem spustu z vrha se je potem skokoma spustil čez Prag na izhodišče, potem pa spet švignil navzgor. Triglav vedno plapola v srcu.

Zadnja leta ga je v svojem slogu zasedla tudi nova generacija ekstremnih športnikov. Nejc Kuhar je iz Krme prek Planike pritekel na vrh v poldrugi uri, za spust nazaj pa je porabil uro, za vzpon in spust je torej porabil samo dve uri in pol. Franci Teraž ga je iz Krme osvojil kar štirikrat v manj kot štiriindvajsetih urah. Vsakič je šel precej hitreje, kot je moj najhitrejši čas za enkratni vzpon nanj. Pred časom se je znanec in triatlonec Klemen Rojnik proti njemu iz Ljubljane odpravil s kolesom ter se domov vrnil samo petnajst ur pozneje. Zlahka. Tu je želel svoj ultratriatlonski, dvainsedemdeset ur trajajoči, humanitarni podvig Srce Sloveniji končati Matej Markovič, ki je najprej preplaval slovensko obalo, potem dvakrat prekolesaril Slovenijo, vse skupaj pa sklenil s tekom od primorske obale do pod vrha Triglava. Priti na vrh mu takrat ni zneslo. Triglav ne popusti vsakič. Sredi poletja 2017 je ultramaratonec Toni Vencelj ob polnoči s hitrostjo teka dvanajst kilometrov na uro proti Triglavu startal iz središča Ljubljane. Tekel je po cesti in ker ni (bil) vaje ravninskega teka, mu je pri Naklem že začelo zategovati

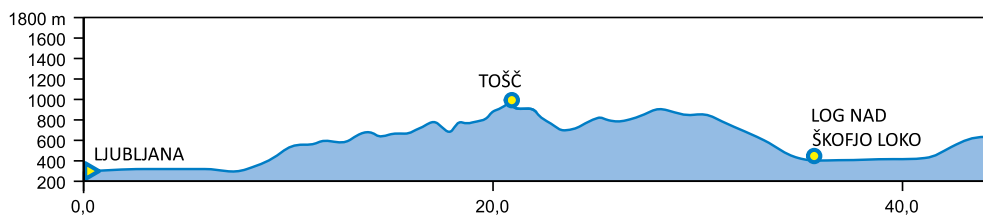
mišice, tako da mu je tempo padel na deset kilometrov na uro, vendar je v njem zdržal vse do Radovne in naprej do Krme. Od zadnjega parkirišča do Aljaževega stolpa je potreboval dobri dve uri in pol, svojo štoparico pa je ustavil pet minut pred deseto, kar pomeni, da je za svoj podvig potreboval manj kot deset ur. Ko sva se pogovarjala, je rekel, da bi v optimalnih pogojih pot lahko opravil kako uro hitreje, najhitrejši Slovenci pa bi iz Ljubljane na streho Slovenije po njegovem lahko prišli v dobrih osmih urah. Besede Triglav, rekord in čas se pogosto v enem stavku pojavljajo skupaj.

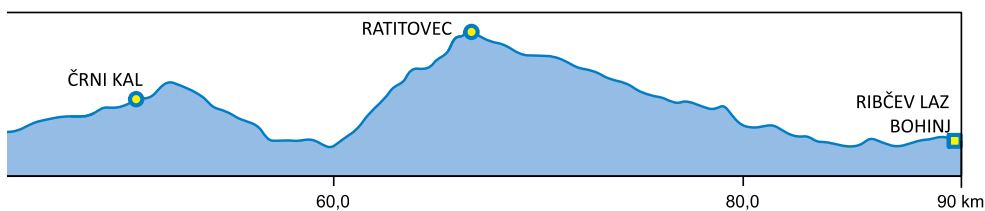
Tako v Sloveniji kot zunaj nje obstaja kar nekaj posameznikov in skupin, ki se od doma proti Triglavu odpravijo peš ali s kolesom. Prodajalec pijače na vrhu Triglava mi je svojčas razlagal, da je ena skupina tisto sezono na vrh prišla s Primorskega, drugi so s Koroške pot nanj zastavili prek grebena Karavank, tretji se je nanj povzpел mimogrede, med svojo kolesarsko turo iz Srbije proti Španiji, četrti je kolo na ramah prinesel kar do vrha. Ko sediš na vrhu in se razgleduješ naokoli, se ti Triglav začne izrisovati v prav posebni perspektivi: kot svojevrsten romarski epicenter Slovencev in drugih planincev, ki v izvirnem pohodu nanj iščejo lastne odgovore na izzive svojega gibanja in tudi bivanja na sploh.

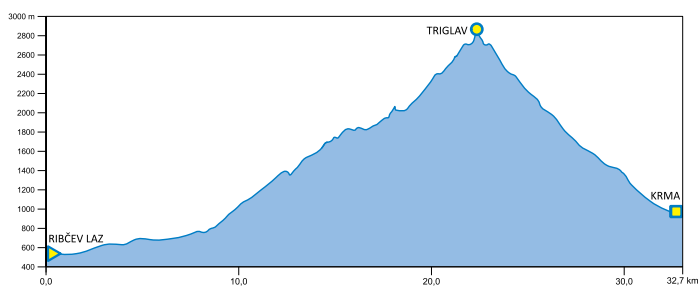
Ob omembi Triglava se vedno zdrznem. Vedno trznem. Vedno se spomnim, da je čas, da je treba spet gor. Vedno začutim, da me kliče. Sicer sedim v pisarni, gledam v zaslon in tipkam, vendar si lahko, kot s kakim sofisticiranim računalniškim programom, vizualiziram vso pot do Triglava. Vsak vzpon, vsako dolino, vsak kilometer. Voham njegov zrak, po licih čutim pihanje vetra z njegovega vrha, njegove meglice mi solzijo oči.

Triglav. Vem, da je tam nekje.

PRVI DAN

Ura je bila dvajset čez štiri zjutraj, in čakal sem jo na dogovorjenem kraju, zborni točki, ki sva jo določila dan prej. To je bilo nekakšno idealno sečišče najinih poti od vsakega doma na zamišljeni turi, ki je vodila proti Triglavu.

»Jaz že tukaj,« sem ji poslal sporočilo, saj nisem vedel, ali se je zbudila, ali je šla na pot in ali me ni pokonci morda dvignila kaka mora ter me v navalu svoje moči pognala na pot, ki sem si jo do sedaj predstavljal le v mislih.

»8 minut,« je odpisala.

Razmišljal sem, kaj naj počnem ta čas. Odložil sem sicer majhen nahrbtnik, ki pa je vseeno tehtal kakih sedem kilogramov, saj je bilo v njem vse za visokogorsko turo, poleg tega pa sem s seboj vzel tudi tri litre tekočine za pot. Gledal sem naokoli, po temini Ljubljane, ki so ji podoba dajale zgolj mestne luči, razporejene nad ulicami. Na nebu so sence oblakov grozile, da se vreme glede na vremensko napoved lahko hitro preobrne v deževen dan. Za mano se je vsake toliko časa oglasil mehanizem, ki je škripajoče zavrtel osvetljeni reklamni rolo v oglasnem panoju. Razmišljal sem in računal.

Od doma sem odšel deset minut pred četrto, do zbornega mesta pa sem imel tri kilometre in pol, za katere sem

ocenil, da jih bom v povprečnem pohodnem tempu prehodil v dobre pol ure.

Nisem želel hiteti, pa tudi zamujati nisem hotel. Želel sem si zložne in aktivne hoje, v kateri bom zdržema užival ves dan, ne samo do popoldneva, temveč do večera. Morda celo do poznega večera. Obetalo se nama je kakih šestnajst ali sedemnajst ur hoje, zaradi česar se res nisem želel utruditi že takoj na začetku.

A ne glede na to sem polčetrki kilometer vseeno zlahka prehodil v pol ure. Naprej me je gnal ne samo adrenalin, temveč tudi izurjen pohodni korak. V zadnjem obdobju, ko sem se po svetu in po hribih ter vzpetinah okoli doma veliko raje kot v tekaškem koraku preganjal peš, sem ugotovil, da se mi je pohodni korak podaljšal in pospešil, tako da sem lahko kar nekaj časa hodil s hitrostjo osem minut za kilometer, kar je zneslo natančno sedem kilometrov in pol na uro.

Za normalno, v principu relativno pasivno hojo velja tista, pri kateri v eni uri prehodiš pet kilometrov. Če greš šest kilometrov na uro, se to že smatra za aktivno hojo. Pri sedmih kilometrih na uro je nekako meja med aktivno hojo in pospešeno hojo, ki se ji moraš posvetiti že tudi z razumom. Osem kilometrov na uro pa je tista skrajno hitro hoja, ki jo še lahko izvajaš z normalno, naravno pohodno tehniko, od tebe pa zahteva precejšnjo telesno in duševno pripravljenost.

Danes nisem imel kakih velikih hitrostnih načrtov. Obetala sva si prijetno, obenem pa aktivno celodnevno hojo. Če bi rekel, da greva na sprehod, bi bilo to seveda pretiravanje – saj kdo pa v teh časih hodi na šestnajsturne sprehode –, a vseeno tokratno pohajanje ni imelo ideje biti kaj

bistveno več kot to: celodnevni pohod dveh prijateljev, ki sta se ob tem odločila mimogrede opraviti še s svojim večletnim izzivom. Brez naglice, vendar brez počitka, bi rekel Goethe.

Ko je bila ura dve minuti do pol petih, sem jo zagledal, kako se je vsa vitka in gibčna bližala po pločniku, ki je potekal ob cesti navzgor. Gibala se je hitro, a s tisto zanjo značilno umirjenostjo, po kateri sem jo poznal že več kot trideset let.

Ko se mi je že skoraj povsem približala, sem izvlekel telefon in posnel nekaj fotografij vse bližje silhuete. Tudi ona je izvlekla telefon in nekajkrat fotografirala mene. Bila je povsem nadrealistična scena. Pomislil sem, da to počneva zato, ker noben od naju ne more verjeti, da sva se res dogovorila, potem pa se res tudi srečala ob tej uri na tem kraju. Potem sva se zasmejala, objela in se prijateljsko poljubila.

»Ej, Mojca, točna si!« sem rekel.

»Seveda!« je odgovorila. »Kaj si pa mislil, da bo?!«

»Točno to,« sem rekel, »da boš točna. Si kaj pogledala na Google, koliko imaš do tu, da si prišla do minute točno?«

»Seveda ne,« se je zasmejala.

»A povsem ... po občutku?« sem bil nejeveren. Sam sem v takih primerih vedno z računalnikom natančno premeril razdaljo, preračunal čas – in potem prišel deset minut prezgodaj.

»Povsem po občutku. Saj me poznaš!« je rekla.

Za trenutek sva obmolčala. Okoli naju je bučala tišina spečega mesta. Nikjer ni bilo nikogar. Niti avto ni peljal mimo.

»Greva?« sem vprašal.

»Greva!« je odločno rekla.

Oprtal sem si nahrbtnik in si ga udobno namestil.

»Sem greva,« sem pokazal v smer, kamor je vodila najina pot, »tukaj se gre na Triglav.«

Zasmejala sva se in stopila na pot.

Bilo je na približno petinštiridesetem kilometru mojega edinega stokilometrskega ultramaratona doslej, ko sem, že precej upehan, utrujen in segret zaradi sonca, ki je vse močnejše prodiralo skozi tanko oblačno kopreno, po dolgem in strmem vzponu naposled le prilezel na planotasto *meso*, kjer je bila večja okrepčevalnica in do katere so imele dostop tudi naše podporne ekipe. Žena je zakričala od navdušenja in stekla proti meni, saj me je že nekaj časa od daleč opazovala, kako sem lezel proti zaobljenemu robu, jaz pa sem jo precej nejevoljno in nesrečno pogledal, saj sem vedel, da je pred menoj še več kot polovica poti.

»Nikoli več,« sem zagodrnjal, »nikoli več ne bom šel teč na takle ultramaraton.«

Žena se je prizanesljivo zasmejala.

»Tokrat bom to naredil zame, zate in za otroke, da bodo vedeli, da če se nečesa lotiš, je treba to opraviti do konca,« sem nadaljeval, »vendar pa sem šel danes zadnjič na tak tek.«

Potem sem se usedel, si preobul superge, ki so me že žulile, si preoblekel majico ter se dodobra okrepčal. Žena se je vrtela okoli mene, da bi šlo vse čim hitreje ter brez zapletov in zamud. Nekaj trenutkov sem si skušal predstavljati, kaj vse me še čaka, zatem pa sem se počasi pripravil za odhod.

»Kam moram sedaj naprej?« sem jo vprašal.

Pokazala mi je v smeri redkega puščavskega grmovja, med katerim se je izgubljala prašna pot. Zavzdihnil sem, potem pa vstal.

»Nikoli več ...«

»... ne boš šel teč na takle ultramaraton,« me je smeje dopolnila in me bodreče pogledala.

Vstal sem in se odpravil naprej. Nekaj časa me je še spremljala, potem me na hitro poljubila ter se poslovila.

»Nikoli več ...« sem ji zašepetal.

Potem sem stekel naprej po poti.

Tudi sedaj, več kot tri leta kasneje mislim enako. Nikoli več ne bom šel teč na sto ali večkilometrski maraton.

Nisem pa rekel, da ne bom šel več na kako tako pot. Ne, to pa ne.

Le tekel ne bom več.

Vse skupaj je videti povsem preprosto.

»Greva?«

»Greva!«

Na rame si oprtaš nahrbtnik, zakleneš vrata in stopiš na pot.

A v resnici ni tako.

Leta 2003 smo si štirje prijatelji sredi tedna vzeli prost dan in se s kolesi iz Ljubljane odpeljali do Kamniške Bistrice, se od tam povzpeli na Grintovec, potem pa se čez kakih deset ur vrnili domov. Bila je lepa tura in hitro smo se domenili,

da bi kmalu veljalo ponoviti kaj podobnega, še malce bolj napornega – recimo se v enem dnevu iz Ljubljane s kolesom odpeljati do bližine Triglava, splezati nanj, potem pa se še isti dan proti večeru pripeljati domov. Računali smo, da gre nekako za šestnajst ur dolgo turo.

Dogovarjali smo se nekaj let, a nam ni zneslo. Družina, delo, telesna nepripravljenost, vedno je bilo nekaj, kar nam je preprečilo, da bi si vsi skupaj vzeli ta dan. Minilo je pet let, pa sedem, pa potem tudi osem.

Želja pa je ostala.

Leta 2011 si je David Kadunc, v tistem času eden najbolj opaznih slovenskih gorskih ultratekačev, ki je bil zmožen brez večjih težav opraviti tudi z najtežjimi ameriškimi gorskimi ultramaratoni na sto milj s kar nekaj tisoči metrov vzpona, odločil za svojevrsten in čisto zaseben podvig: v štiriindvajsetih urah se je namenil preteči od Ljubljanskega gradu čez vse vzpetine in hribe prav do vrha Triglava.

To mu je tudi uspelo, prigodo je popisal na svojem blogu, in njegova več kot sto deset kilometrov dolga pot z več kot deset tisoč višinskimi metri se je v meni zasidrila kot nekaj, kar bi bilo vredno poskusiti.

Seveda v več dneh.

Kar nekajkrat sem si prebral, kar je napisal, in po zemljevidu pregledoval, kje je šel. Vendar dlje od tega nisem prišel. Na tako pot se pač nisem želel podati sam.

V dvojce ali troje je lepše, sem si mislil.

Leta so minevala in v tem času sem popeljal na vrh Slovenije vse tri otroke. Pred dvema letoma sva se na Triglav iz Ljubljane na večdnevni pohod odpravila tudi z ženo. Vendar se takrat nisva odločila za direktno pot do vrha, temveč sva sledila malce pozabljeni, vendar zelo lepi transversalni poti, ki je posvečena mojemu očetu, dr. Janezu Ruglju, in speljana tako, da po prihodu na Črno prst nad Bohinjem potrebuješ še kaka dva dni počasne hoje, preden obkrožiš vse planine nad jezerom in se šele potem zaženeš v triglavsko pobočje. Ideja direktnega in čim bolj hitrega pohoda iz Ljubljane na Triglav pa je ostajala neizpolnjena na seznamu želja.

Potem pa sem leta 2016 na spletu prebral zapis Katje Drobež, še ene slovenske ultramaratonke, ki je, navdahnjena s podvigom Davida Kadunca, svojega moža Andreja prepričala, da morata tudi onadva izvesti nekaj podobnega – tudi onadva v mešanici tekaškega in pohodnega tempa.

Odločila sta se, da se bosta od doma v Ljubljani na Triglav podala v dveh dneh in da bosta prvi dan prišla do Bohinja, drugi dan pa še na vrh ter potem v dolino. Ustrezno sta se pripravila na pot, naštudirala orientacijsko zahtevnejše dele terena ter s svojim podvigom tudi uspela.

Od zavisti me je skoraj zbolela glava.

Potem sem spet začel gledati po zemljevidu. In se ozirati po primernem sopotniku.

Pred več kot tridesetimi leti, še v taborniških časih, smo taborili v Bohinju, kjer se nam je za nekaj dni pridružila tudi

moja prijateljica in sošolka Mojca. Zvečer smo sedeli ob tabornem ognju, se menili o hribih in Triglavu, potem pa smo na Mojčina vprašanja, kako naporen je vzpon na Triglav, takrat namreč še ni bila planinka, odgovorili: »Glej, ti tega ne zmoreš!«

Vzravнала se je in rekla: »Kdo pravi, da ne zmorem?!«

Naslednji dan smo se še v temi odpravili na pot, in seveda je zmogla. Zlahka je prišla na Triglav in na vrhu nas je vsakega posebej močno objela in se nam zahvalila za to izkušnjo.

Z Mojco sva v zadnjih dveh letnikih srednje šole sedela v sosednjih klopeh, vendar skupaj – naše učilnice so bile take, da so bile vrste šolskih klopi povezane v strnjeno celoto, zgolj s prehodom na sredini – torej drug ob drugem. Bil sem del eklektične trojke. Na levi je bil inteligentni in radoživi Gogi, ki ga je na eni strani navdihovala glasba, na drugi pa takrat, sredi osemdesetih, še precej skrivnostni svet računalništva, ki mu je potem posvetil svojo delovno kariero, medtem ko glasbeni navdih še sedaj s pridom uporablja kot priložnostni didžej na zabavah. Na desni je bila Mojca, eterično in občutljivo dekle, skrivnostno privlačna s svojo temno poltjo in skodranimi lasmi, s katero sva se dobro razumela in se pri nekaterih najbolj težavnih izzivih naše naravoslovne šole tudi skupaj povlekla do luči na koncu tunela. No, pravzaprav ne skupaj. Bolj jaz z njeno pomočjo.

Mojca je bila preprosto najbolj organiziran človek, kar sem jih kdaj spoznal, njeni zapiski so bili mojstrovina urejenosti in preglednosti, tako da je bila marsikdaj ona tista, ki me je s tem, ko mi jih je posodila in mi postregla s koristnimi podrobnostmi, rešila v zadnjem trenutku.

Ko smo se ob koncu srednje šole odločali za študij, sem bil rahlo neodločen. Gogi na levi je šel seveda na računalništvo. Sam sem z enim očesom pogledoval proti primerjalni književnosti, z drugo pa proti naravoslovju, pri čemer sem drugega za drugim izločal študije, ki mi niso najbolj dišali. Mojca je bila že hitro odločena za farmacijo. In tako sem na koncu – malo zato ker je šla tja tudi ona, malo pa zato, ker je na mojem situ, s katerega sem postopoma izločil druge študije, kot približno primerna ostala samo farmacija – tudi jaz vpisal ta študij. Takrat sem si rekel, da je to morda bolj začasno, saj sem imel zaradi vojaščine še leto dni časa, da se premislim, vendar se to ni zgodilo.

Ko sem se vrnil iz vojske, je bila Mojca že v drugem letniku, in najino sodelovanje (torej njeno prijazno zalaganje z zapiski) se je nadaljevalo. Imela je specifično pisavo, ki se je je moral človek preprosto navaditi, saj so bile črke i, m, n, u itn. med seboj skoraj enake in zato nevajenemu človeku skoraj nerazločljive. Iz tistega časa mi je najbolj ostal v spominu njen zapis besede minimum, ki se je bral, kot da bi nekdo narisal enakomerno valovanje morja, med katerim je bilo treba razbrati posamezne črke.

Družili smo se v študentskem času in še nekaj let kasneje. To je bila pestra družčina, ki je koreninila v srednješolskem razredu, ki so se ji v študentskih in postštudentskih letih začasno ali pa tudi za zmeraj priključili razni sateliti, dekleta in fantje, ki so potem hočeš nočeš postali del našega organizma. Bili smo črna luknja, ki je pogoltnila vse prejšnje odnose. Ko si se nam priključil, si moral pozabiti na svojo preteklost. Postal si del naše sedanjosti.

Med vikendi smo najemali lovske kočice in druge sindikalne počitniške kapacitete, vanje že v petek popoldan tovorili